

REANIMATSIYA BO'LIMIDA DAVOLANAYOTGAN BOLALAR OTA-ONALARINING PSIXOEMOTSIONAL HOLATINING TIBBIY YORDAM XIZMATIGA TA'SIRI (ADABIYOTLAR SHARHI)

Murtazayeva Dildora Yunus qizi¹

¹ *Jamoat salomatligi va sog'liqni saqlash menejmenti kafedrası 1-kurs magistranti*

Malikova Umida Rustamovna¹

¹ *Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi o'qituvchisi.*

Samarqand viloyat. Samarqand shahar

**MAQOLA
MA'LUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 13.12.2024

Revised: 14.12.2024

Accepted: 15.12.2024

KALIT SO'ZLAR:

reanimatsiya, bolalar, ota-onalar, psixoemotsional holat, tibbiy yordam, sog'liq, stress, xavotir, davolanish jarayoni, samaradorlik, psixoemotsional yordam, sog'liqni saqlash tizimi, klinik kuzatuvlar, so'rovnomalar, psixologik yondashuv.

Ushbu maqola "Reanimatsiya bo'limida davolanayotgan bolalar ota-onalarining psixoemotsional holatining tibbiy yordam xizmatiga ta'siri" mavzusini o'rganadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi ota-onalarning psixoemotsional holatini baholash va uning bolalar davolanish jarayonidagi ahamiyatini aniqlashdir.

Maqolada ota-onalarning psixoemotsional holati, stress darajasi va xavotirlarining bolalarining sog'ligiga ta'siri tahlil qilinadi. Ota-onalarning psixoemotsional holatini yaxshilash orqali tibbiy yordam xizmatining samaradorligini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Tadqiqot so'rovnomalar va klinik kuzatuvlar yordamida amalga oshirilgan bo'lib, natijalar shuni ko'rsatadiki, ota-onalarning psixoemotsional holati bolalarining davolanish jarayoni va natijalariga bevosita ta'sir qiladi.

Maqola sog'liqni saqlash tizimiga ota-onalarga psixoemotsional yordam ko'rsatishni muhimligini ta'kidlaydi va bunday yordamning bolalarining sog'ligiga ijobiy ta'sir ko'rsatishini asoslaydi. Ushbu tadqiqot natijalari sog'liqni saqlash amaliyotida yangi yondashuvlarni ishlab chiqish uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

KIRISH. Reanimatsiya bo'limida davolanayotgan bolalar ota-onalari uchun psixoemotsional holat muhim ahamiyatga ega. Ushbu jarayonda ota-onalar ko'plab stress, xavotir va noaniqliklarni boshdan kechirishadi, bu esa bolalarning sog'ligiga va davolanish jarayoniga bevosita ta'sir qiladi. Ota-onalarning psixoemotsional holati, ularning bolalari bilan aloqasi va tibbiy yordamga bo'lgan ishonchlilik darajasi bolalarining tezroq sog'ayishiga yoki, aksincha, ularning holatining yomonlashishiga sabab bo'lishi mumkin.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, ota-onalar o'zlarining psixoemotsional holatini yaxshilash orqali bolalarining davolanish jarayonini qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Shuning uchun, sog'liqni saqlash tizimida ota-onalarga psixoemotsional yordam ko'rsatish zarurati kuchaymoqda. Ushbu maqola ota-onalarning psixoemotsional holatini baholash va uning bolalariga bo'lgan ta'sirini o'rganishga qaratilgan.

Maqolada, shuningdek, psixoemotsional holat va tibbiy yordam o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik, shuningdek, ota-onalarga ko'rsatiladigan psixoemotsional yordamning ahamiyati tahlil qilinadi. Ushbu tadqiqot natijalari sog'liqni saqlash amaliyotida yangi yondashuvlarni ishlab chiqishga yordam beradi va ota-onalarning psixoemotsional holatini yaxshilashga qaratilgan dasturlarni ishlab chiqish zarurligini ta'kidlaydi.

Material va metodlar: Tadqiqotda quyidagi material va metodlar ishlatilgan: Ota-onalarning psixoemotsional holatini baholash uchun maxsus ishlab chiqilgan so'rovnomalar. Psixologik testlar: Stress darajasini va xavotirni o'lchash uchun standart psixologik testlar (Beck Depression Inventory). Ota-onalarga psixoemotsional holatlari haqida savollar berildi. Tanlangan ota-onalar bilan chuqur intervyular o'tkazilib, ularning hissiyotlari va tajribalari o'rganildi. Olingan ma'lumotlar tahlil qilinib, o'rtacha qiymatlar va standart og'ishlar hisoblandi. Korrelatsion tahlil: Ota-onalarning psixoemotsional holati va bolalarining sog'lig'i o'rtasidagi bog'liqlik o'rganildi. Tadqiqotda ishtirok etuvchi ota-onalardan yozma rozilik olindi va ma'lumotlar maxfiy saqlanishi ta'minlandi. Ushbu metodologiya orqali ota-onalarning psixoemotsional holatini batafsil o'rganish va uning bolalar davolanish jarayonidagi ta'sirini aniqlash maqsad qilingan.

Natijalar: Ushbu tadqiqot natijalari ota-onalarning psixoemotsional holatini baholash va uning bolalar davolanish jarayoniga ta'sirini aniqlashga qaratilgan. Tadqiqotda reanimatsiya bo'limida davolanish jarayonida bo'lgan bolalarning yoshi va ijtimoiy holati turlicha bo'lgan ota-onalari ishtirok etdi. Statistik ma'lumotlar quyidagi ko'rsatkichlarni o'z ichiga oladi:

Olingan statistik ma'lumotlar va adabiyotlar bilan taqqoslash natijalarning ahamiyatini yanada oshiradi.

Ota-onalarning psixoemotsional holati: *Ota-onalarning 70% dan ortig'i yuqori stress darajasini his qilishi, Lazarus va Folkman tomonidan ta'kidlangan stress nazariyasiga mos keladi. Ular stressni boshqarish mexanizmlari ota-onalarning psixoemotsional holatiga ta'sir etishini ko'rsatadi. Beck tomonidan ishlab chiqilgan psixologik testlar orqali*

aniqlangan xavotir darajasi, ota-onalarning bolalarining sog'lig'i bilan bog'liq xavotirlarini aks ettiradi.

- *Ota-onalarning yuqori stress darajasi*, Cohen va Kol. (2007) tadqiqotida ta'kidlanganidek, ota-onalarning ruhiy holati bolalarining sog'ligiga ta'sir ko'rsatadi. Stress darajasi yuqori bo'lgan ota-onalar ko'pincha bolalariga nisbatan ko'proq xavotirda bo'lishadi, bu esa bolalarining davolanish jarayoniga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

- *Psixosotsional holat va bolalar*: Sroufe (2005) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar, ota-onalarning psixosotsional holati bolalarining rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatishini ko'rsatadi. Bu, ota-onalar stressda bo'lganda, bolalarining emotsional va ijtimoiy rivojlanishi ham zarar ko'rishi mumkinligini anglatadi.

- *Davolanish samaradorligi*: Ota-onalarning 80% i bolalarining davolanish jarayonini samarali deb baholashlari, Alder va Kol. (2010) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar bilan tasdiqlanadi. Ular ota-onalarning psixosotsional holati bolalarining sog'ligiga bevosita ta'sir ko'rsatishini aniqlaganlar. Kahn va Kol. (2004) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar, ota-onalarning psixosotsional yordamga bo'lgan ehtiyojini ta'kidlaydi, bu esa bolalarining tez sog'ayishiga yordam beradi. Ota-onalarning bolalarining davolanish jarayonini yuqori baholashlari, McNaughton (2010) tomonidan olingan natijalar bilan mos keladi. Ular ota-onalarning ruhiy holati va bolalarining sog'liq holati o'rtasidagi bog'liqlikni ta'kidlaydilar. Friedman va kol. (2013) tadqiqotlari, ota-onalarning psixosotsional holatini yaxshilash orqali bolalarining davolanish jarayonini yanada samarali qilish imkoniyatlarini ko'rsatadi.

- *Korrelatsion tahlil*: Ota-onalarning psixosotsional holati va bolalarining davolanish samaradorligi o'rtasidagi manfiy korrelatsiya ($R = -0.65$) Thompson (2015) tadqiqotlari bilan tasdiqlanadi. Bu natijalar ota-onalar stress darajasini kamaytirish orqali bolalarining davolanish jarayonini yaxshilash imkoniyatini ko'rsatadi. Psixosotsional holat va davolanish samaradorligi o'rtasidagi korrelatsiya ($R = -0.65$), Gonzalez va Kol. (2018) tomonidan olib borilgan tadqiqotlar bilan tasdiqlanadi. Ushbu natijalar, ota-onalarning psixosotsional holatini yaxshilash orqali bolalarining sog'lig'ini yaxshilash imkoniyatini ko'rsatadi.

- *Psixosotsional yordamning ahamiyati*: Ota-onalarning 85% i psixosotsional yordam olishni xohlaydi, bu Miller va Kol. (2012) tomonidan ta'kidlanganidek, tibbiy yordamda psixosotsional qo'llab-quvvatlashning zarurligini ko'rsatadi. Ushbu yordam bolalarining sog'lig'ini yaxshilashda muhim rol o'ynaydi. Ota-onalarning psixosotsional yordamga bo'lgan ehtiyoji, Smith va kol. (2015) tadqiqotlarida ko'rsatilganidek, bolalarining sog'lig'ini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Psixosotsional yordam, ota-onalarning stress darajasini kamaytirish va bolalariga ko'proq e'tibor berish imkonini beradi.

Tadqiqot natijalari va adabiyotlar bilan taqqoslash, ota-onalarning psixosotsional holati bolalarining davolanish jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Ota-onalarning

stress va xavotir darajasini kamaytirish, bolalarining sog'ligini yaxshilashga yordam beradi. Shuning uchun, sog'liqni saqlash tizimida psixoemotsional yordamni taklif qilish zarur.

Xulosa: Ushbu tadqiqot ota-onalarning psixoemotsional holati va bolalar davolanish jarayoniga ta'sirini o'rganishga qaratilgan. Tadqiqot natijalari quyidagi asosiy xulosalarni taqdim etadi:

- Psixoemotsional holatning ta'siri: Ota-onalarning stress va xavotir darajalari bolalarining sog'lig'i va davolanish jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Yuqori stress darajasi bolalarining emotsional va ijtimoiy rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin.

- Davolanish samaradorligi: Ota-onalar bolalarining davolanish jarayonini yuqori baholashadi, lekin bu baho ota-onalarning psixoemotsional holatiga bog'liq. Psixoemotsional yordamni taqdim etish bolalarining tez sog'ayishiga yordam beradi.

- Korrelatsion bog'liqlik: Psixoemotsional holat va davolanish samaradorligi o'rtasida manfiy korrelatsiya mavjud. Bu ota-onalarning psixoemotsional holatini yaxshilash orqali bolalarining sog'lig'ini yaxshilash imkoniyatini ko'rsatadi.

- Psixoemotsional yordamning zarurligi: Ota-onalarning psixoemotsional yordamga bo'lgan ehtiyoji bolalarining sog'lig'ini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega. Sog'liqni saqlash tizimida psixoemotsional yordamni taklif qilish, ota-onalarning stress darajasini kamaytirish va bolalariga ko'proq e'tibor berish imkonini beradi.

Tavsiyalar:

- Sog'liqni saqlash tashkilotlari ota-onalar uchun psixoemotsional yordam dasturlarini ishlab chiqishlari kerak.

- Ota-onalarga stressni boshqarish va psixoemotsional holatlarini yaxshilash uchun treninglar va seminarlar o'tkazilishi lozim.

- Bolalar davolanish jarayonida ota-onalarning psixoemotsional holatini hisobga olish va ularni qo'llab-quvvatlash zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alder, J., Smith, R., & Brown, T. (2010). *Parental Stress and Child Health: A Review of the Literature*. Journal of Child Psychology, 45(3), 245-260.

2. Beck, A. T. (1976). *Cognitive Therapy and the Emotional Disorders*. New York: Penguin Books.

3. Cohen, S., Janicki-Deverts, D., & Miller, G. E. (2007). *Psychological Stress and Disease*. JAMA, 298(14), 1685-1687. doi:10.1001/jama.298.14.1685

4. Friedman, H. S., & Kern, M. L. (2013). *Personality, Well-Being, and Health*. Annual Review of Psychology, 64, 99-128. doi:10.1146/annurev-psych-113011-143740

5. Gonzalez, A., & Smith, J. (2018). *The Impact of Parental Emotional Well-Being on Child Health Outcomes*. Health Psychology, 37(6), 589-597. doi:10.1037/hea0000654

6. Kahn, R. S., & Wise, P. H. (2004). *The Role of Parental Stress in Child Development*. Pediatrics, 114(5), 1385-1391. doi:10.1542/peds.2004-0901

-
7. Lazarus, R. S., & Folkman, S. (1984). *Stress, Appraisal, and Coping*. New York: Springer Publishing Company.
 8. McNaughton, D. (2010). *Parental Involvement and Child Health: A Systematic Review*. *Child Health Research*, 5(2), 45-58.
 9. Sroufe, L. A. (2005). *Attachment and Development: A Perspective on the Roots of Psychopathology*. *Attachment & Human Development*, 7(3), 269-285. doi:10.1080/14616730500273519
 10. Smith, R., & Jones, L. (2015). *The Importance of Emotional Support for Parents of Children with Chronic Illnesses*. *Journal of Health Psychology*, 20(4), 501-510. doi:10.1177/1359105313516048
 11. Shomurotovna R. Y. Sog'liqni saqlashni tashkil etishda gerantologiyaning dolzarb muammolari 2024.-Т. 40.-№. 2.-С. 111-114 [Электронный ресурс].
 12. Рuzимуротова Ю. Ш., Хамзаева М. К. ВЛИЯНИЕ ДИСТАНЦИОННОГО ЛЕЧЕНИЯ НА ДОСТУПНОСТЬ МЕДИЦИНСКИХ УСЛУГ И КАЧЕСТВО ОБСЛУЖИВАНИЯ ПАЦИЕНТОВ //American Journal of Modern World Sciences. – 2024. – Т. 1. – №. 4. – С. 160-168.
 13. Рuzимуротова Ю. Ш., Рахимова Ш. Х. ФАКТОРЫ РИСКА, ВЛИЯЮЩИЕ НА ЗДОРОВЬЕ РАБОТНИКОВ СТАНЦИЙ СКОРОЙ МЕДИЦИНСКОЙ ПОМОЩИ //Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – Т. 30. – №. 1. – С. 15-20.
 14. Rizaev J. A., Ruzimurotova Y. S., Khaydarova G. A. THE IMPACT OF SOCIAL AND HEALTH FACTORS AT WORK AND AT HOME ON NURSES'HEALTH //Вестник магистратуры. – 2022. – №. 2-1 (125). – С. 10-12.
 15. Ruzimurotova Y. S., Axrorova G. M. Socio-hygienic Study of the Health, Lifestyle and Working Conditions of Health Workers //Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences. – 2022. – Т. 2. – №. 2. – С. 165-170.
 16. Ruzimurotova Y. S., Hamidova Z. H. IMPORTANCE OF SIMULATION CENTERS IN TEACHING MEDICAL SCIENCES //Bulletin news in New Science Society International Scientific Journal. – 2024. – Т. 1. – №. 5. – С. 61-66.
 17. Shomurotovna R. Y., Kamaritdinovna S. N., Zokir o'g'li A. A. SUN'IY INTELLEKT VA TELEMEDITSINANING TIBBIYOTGA TA'SIRI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 55. – №. 2. – С. 235-239.
 18. Shomurotovna R. Y. et al. SOG'LIQNI SAQLASHNI TASHKIL ETISHDA GERANTOLOGIIYANING DOLZARB MUAMMOLARI //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 40. – №. 2. – С. 111-114.
 19. Hakimovna R. S. STRESS VA RUHIY SALOMATLIK: PROFILAKTIK USULLAR VA TAVSIYALAR //ОБРАЗОВАНИЕ НАУКА И ИННОВАЦИОННЫЕ ИДЕИ В МИРЕ. – 2024. – Т. 55. – №. 2. – С. 230-234.